

Knowledge of political interpretation

Vol 7, No 23, Summer 2025

ppt 25-50

Received: 6 May 2022

Accepted: 19 Sep 2025

geopolitical explanation of the KRINK coalition in CONTERAST with the ATLANTICIST sphere

Mahdi Heydarian¹

Abstract

The KRINK coalition was born within the framework of a new geopolitical phenomenon that can be examined as a structural response to the DEVELOPMENTS and pressures in the ATLANTICIST sphere of influence especially the influence and hegemony of Britain and the united states using a geopolitical analytical approach, this article explains the geographical, historical, and international system context in the creation and continuation of this coalition.

The main focus of this analysis is the conflict of interests, strategic competition and redistribution of power at the global level between the KRINK coalition and the ATLANTICIST sphere, which is carried out by considering security, political, and economic components. The article shows that the KRINK coalition, in response to the hegemonic pressures of the united states and Britain, has sought to redefine the order and equations of global power by taking advantage of regional capacities and geopolitical cooperation, Also this competition not only includes soft and hard confrontation over economic and security interest, but also REVEALS the ideological and structural role of power in the formation of coalitions and contemporary geopolitical developments.

By completing the understanding of the relationship between regional and global powers, the present study provides a more detailed analysis of preroman and roman geopolitical dynamics, WICH will have

¹ .Master of Political Geography, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

important consequences for FOREIGN policies and the balance of power in the international system finally, by referring to coherens the oretical framework and the theory of fragile belts which sees geopolitical regions as sensitive areas under the pressure of great power competition, the analysis of the KRINK coalition is formed in contrast to the ATLANTICIDT sphere

Keywords: Crink Coalition, Atlanticism Axis, Fragile Belts Theory, Geopolitical Competition, Balance of Power

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۲۸ | تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۱۷

دانش تفسیر سیاسی Knowledge of political interpretation

سال هفتم، شماره ۲۳، تابستان ۱۴۰۴ Vol 7, No 23, Summer 2025

ppt 25-5

صفحات ۲۵-۵۰

تبیین ژئوپلیتیکی ائتلاف کرینک در تقابل با حوزه آتلانتیسیم (بریتانیا، آمریکا)

مهدی حیدریان^۱

چکیده

ائتلاف کرینک در چارچوب یک پدیده ژئوپلیتیکی نوین متولد شده است که به عنوان واکنش ساختاری به تحولات و فشارهای حوزه قدرت آتلانتیسیم، به ویژه نفوذ و هژمونی بریتانیا و آمریکا، قابل بررسی است. این مقاله با بهره گیری از رویکرد تحلیلی ژئوپلیتیک، موقعیت جغرافیایی، تاریخی و نظام بین المللی را در ایجاد و تداوم این ائتلاف تبیین می کند.

محور اصلی تحلیل، تعارض منافع، رقابت استراتژیک و بازتوزیع قدرت در سطح جهانی بین ائتلاف کرینک و حوزه آتلانتیسیم است که با در نظر گرفتن مولفه های امنیتی، سیاسی و اقتصادی صورت می پذیرد. مقاله نشان می دهد که ائتلاف کرینک در پاسخ به فشار های هژمونی آمریکا و بریتانیا، با بهره گیری از ظرفیت های منطقه ای و همکاری های ژئوپلیتیک، درصدد باز تعریف نظم و معادلات قدرت جهانی بر آمده است. همچنین، این رقابت نه تنها تقابل نرم و سخت بر سر منافع اقتصادی و امنیتی را شامل می شود، بلکه نقش ایدئولوژیک و ساختاری قدرت در شکل گیری ائتلاف ها و تحولات ژئوپلیتیکی معاصر را آشکار می سازد.

۱.۱ کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

مطالعه حاضر با تکمیل فهم از رابطه میان قدرت های منطقه ای و جهانی، به تحلیل دقیق تری از دینامیک های ژئوپلیتیکی پیش و رو می پردازد که پیامدهای مهمی برای سیاست های خارجی و تعادل قدرت در نظام بین الملل خواهد داشت. و در نهایت با رجوع به چارچوب نظری کوهن و نظریه کمر بند های شکننده، که نواحی ژئوپلیتیکی را به عنوان مناطقی حساس و در فشار رقابت قدرت های بزرگ می بیند، تحلیل ائتلاف کرینک در تقابل با حوزه آتلانتیسم شکل میگیرد.

واژگان کلیدی: ائتلاف کرینک، محور آتلانتیسم، نظریه کمر بند های شکننده، رقابت ژئوپلیتیکی، توازن قدرت

مقدمه

در سال های اخیر، پویایی ژئوپلیتیکی در عرصه بین الملل دستخوش تغییرات بنیادینی شده است که ائتلاف هایی مانند کرینک را به خط مقدم رقابت با ساختار های سنتی قدرت به ویژه حوزه آتلانتیسم، یعنی محور بریتانیا و آمریکا کشانده است. این ائتلاف متشکل از اعضای چون روسیه، چین، کره شمالی و ایران است که با اتکا بر ظرفیت های منطقه ای و استراتژیک خود، نقش کلیدی در باز تعریف نظم و معادلات قدرت جهانی ایفا می کنند. بر اساس نظریه (کمرندهای شکننده) سائول کوهن، مناطقی که تحت فشار رقابت قدرت های بزرگ قرار دارند، به ویژه خاورمیانه، عرصه اصلی تنش ها و تحولات ژئوپلیتیکی هستند. ائتلاف کرینک به واسطه موقعیت استراتژیک خود در این نواحی سعی دارد نقش موثری در تغییر نظم جهانی ایفا کند. ظهور جنگ اوکراین و تحولات ناشی از آن، تشدید شکاف ها میان بلوک های بین المللی و افزایش استفاده از تحریم های اقتصادی به عنوان ابزار ژئوپلیتیکی، چارچوب جدیدی را برای این گروه بندی ها رقم زده است. (سادات حسینی نصرآبادی، ۱۴۰۱: ۱۵)

امروز دیگر اقتصاد، انرژی، فناوری و منابع استراتژیک تنها عناصر حاشیه ای نیستند، بلکه به ابزار های اصلی تقابل و همکاری ائتلاف ها بدل شده اند؛ عواملی همچون منازعات انرژی، فناوری پیشرفته، داده و منابع استراتژیک، سیاستگذاری قدرت های بزرگ را جهت دهیمی کنند. (محمود سریع القلم، ۱۳۹۶) اکنون منطقه گرایی ائتلاف هایی مانند کرینک - با اتکا بر ظرفیت های فناورانه، امنیتی و اقتصادی در حال رقابت با مدل جهان گرایانه آتلانتیسم است تا عرصه هایی همچون انرژی، حمایت فناورانه و قدرت های نرم را بازتعریف کند.

در این میان، تضعیف سازوکار های سنتی و فاصله گرفتن کشورها از الگوهای یک قطبی، شتاب بیشتری گرفته و منجر به شکل گیری جهان چند قطبی و بی نظم گشته است؛ جهانی که در آن، هر قلمرو استراتژیک و حتی داده و فناوری می تواند سلاحی علیه رقیب باشد.

چنین شرایطی ائتلاف کرینک را به تقویت همکاری های اقتصادی، فناوریانه و امنیتی ترغیب کرده تا با اتکاء به ظرفیت های منطقه ای و فرا منطقه ای خود، نقش موثرتری در جهت دهی سیاست های کلان جهانی ایفا کند. (دینی ترکمانی، ۱۳۹۱)

تحلیل های ژئوپلیتیکی نشان می دهد که این شکل جدیدی از ائتلاف بندی ها، ساختار های پیچیده تری را در نظام بین الملل ایجاد کرده که فراتر از تقابل سنتی (غرب علیه شرق) است و شبکه ای پویا از اتحاد ها و رقابت های منطقه ای و فرا منطقه ای را شکل می دهد. (زهرای پیشگاهی فرد، ۱۴۰۰) در نهایت، فهم دقیق تر و علمی تر این ائتلاف و تقابل آن با حوزه آتلانتیسم در چارچوب نظریه کمر بند ها شکننده کوهن، می تواند به درک عمیق تر روند های ژئوپلیتیکی و سیاست های خارجی روز جهانی کمک کند و مبنای علمی مستحکمی برای تحلیل و پیش بینی تحولات آینده فراهم آورد.

مبانی نظری

مبانی نظری ائتلاف کرینک و تقابل آن با محور آتلانتیسم

ائتلاف کرینک، متشکل از روسیه، چین، کره شمالی و ایران، در چارچوب نظم جهانی چند قطبی نوظهور شکل گرفته و به عنوان واکنشی به هژمونی دیرپای حوزه آتلانتیسم (بریتانیا و آمریکا) شناخته می شود، در مقابل، محور آتلانتیسم، بر پایه نظریات هژمونی و نظم لیبرال غربی شکل گرفته که با بهره گیری از قدرت نظامی، اقتصادی و نرم افزاری، نظام جهانی مبتنی بر ارزش ها و قوانین غربی را حفظ می کند. کنترل راهبردی مناطق حساس ژئوپلیتیکی و منابع استراتژیک، ابزار اصلی این محور برای حفظ و گسترش هژمونی بوده است. این مبانی نظری به بررسی عمیق تر و مستند تری از داینامیک های ژئوپلیتیکی معاصر، موقعیت و نقش ائتلاف کرینک در برابر ائتلاف آتلانتیسم کمک می کند.

نظریه کمرنده‌های شکننده سائول کوهن

سائول کوهن نظریه (کمرنده‌های شکننده) را به عنوان چارچوبی برای توضیح مناطق حساس ژئوپلیتیکی معرفی کرده است. کمرنده شکننده به مناطقی اطلاق می شود که به دلیل موقعیت استراتژیک و حضور قدرت های بزرگ در رقابت با یکدیگر، به شدت ناپایدار، در معرض تنش و تغییرات مداوم قرار دارند. براساس نظریه کوهن کمرنده های شکننده مناطقی نیستند که صرفا دچار نا آرامی های داخلی باشند بلکه شامل ویژگی های ژئوپلیتیکی عمیق تری هستند که در آن رقابت های قدرت های بزرگ باعث پیچیدگی شرایط و بی ثباتی مزمن می شود. این مناطق اغلب عرصه برخورد هژمونی ها منازعات راهبردی هستند و به گونه ای میدان آزمون و میدان جنگ نیابتی میان قدرت های بزرگ به حساب می آیند.. (موسسه آینده پژوهی جهان اسلام، غرب آسیا به مثابه کمرنده شکننده، ۲۰۲۵)

اهمیت کمرنده شکننده خاورمیانه برای ائتلاف کرینک

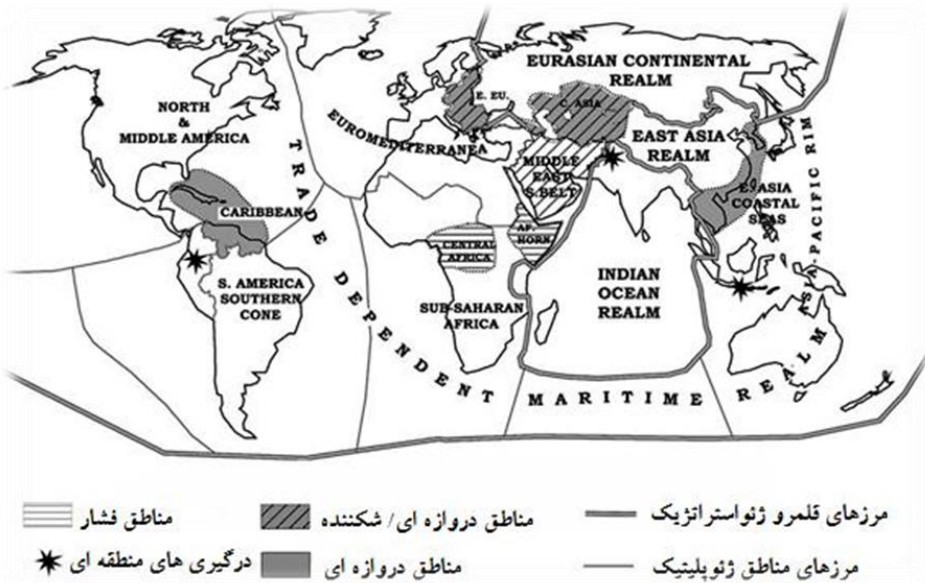
منطقه خاور میانه به عنوان نمونه بارز کمرنده شکننده شناخته می شود، جایی که ائتلاف کرینک (روسیه، چین، کره شمالی و ایران) با تمرکز بر آن، تلاش می کند در برابر هژمونی آتلانتیسم (بریتانیا و آمریکا) ایستادگی نماید. (مجله علوم سیاسی، پژوهش در حوزه تاثیرات چند جانبه گرایی بر نقش ملی ایران، ۱۴۰۴) خاور میانه از لحاظ منابع انرژی، موقعیت جغرافیایی حساس و تنش های فرا منطقه ای، عرصه اصلی رقابت های ژئوپلیتیک است که نظریه کوهن به خوبی آن را تبیین می کند.

ساز و کار های رقابت و همکاری در چارچوب نظری کمرنده های شکننده

در نظریه کمرنده های شکننده، ناپایداری و رقابت شدید منطقه ای الزاما به جنگ افروزی و تقابل مستقیم نمی انجامد، بلکه اشکال مختلف همکاری، ائتلاف سازی تنش زدایی و مناسبات متقابل در بستر فشار های جهانی و منطقه ای را نیز شامل میشود. ائتلاف کرینک نمونه ای از چنین واکنش های منطقه ای است که از ظرفیت های منطقه ای و فرا منطقه ای

برای مقابله با فشار های هژمونیک استفاده می کند. همکاری ها در حوزه های، نظامی، فناوری، اقتصادی و سیاسی به عنوان ابزار های کنترل و مدیریت بحران در این مناطق به شمار می روند. نظریه کمر بند شکننده بر نقش بازیگران منطقه ای و فرا منطقه ای تاکید می کند که در ایجاد ثبات نسبی و کنترل بحران ها نقش بسزایی دارند. (زهره پوستین چی، ۱۳۸۷)

نقشه ۱: ساختار فضایی سیستم ژئوپلیتیک جهانی

(کوهن به نقل از اعظمی و همکاران، ۱۳۹۱: ۸)

نقد نظریه کوهن و توسعه آن

اگر چه نظریه کمر بند های شکننده کوهن هنوز یکی از چارچوب های موثر در تبیین فضای ژئوپلیتیکی مناطق حساس مانند خاور میانه است، اما نقد هایی مانند، تمرکز بیش از حد بر رقابت ابر قدرت ها، نادیده گرفتن نقش بازیگران محلی و تحول سریع ژئوپلیتیک

جهانی مطرح شده که نشان دهنده ضرورت بازاندیشی و گسترش مفهومی این چارچوب است تا با تحولات نوین همگام شود. (دانش سیاسی، نظریات ژئوپلیتیک ۴، ۱۳۹۴)

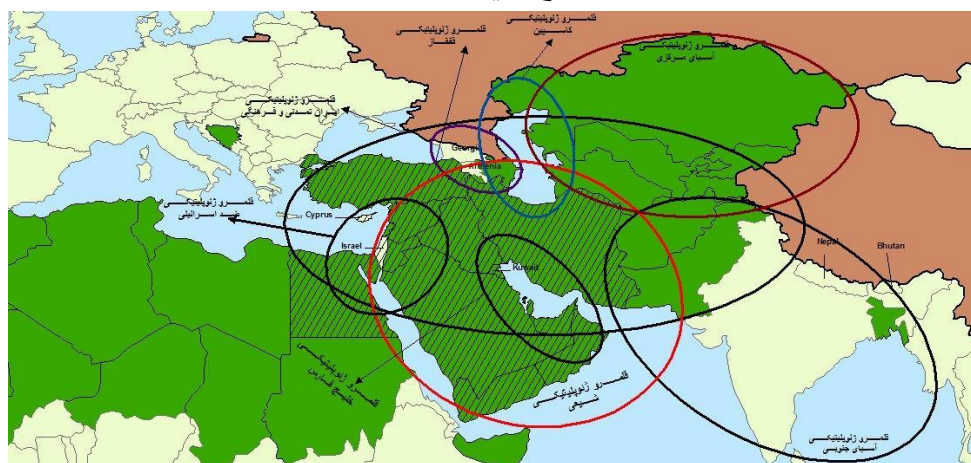
نظریه توازن قدرت:

نظریه توازن قدرت یکی از مفاهیم کلیدی در روابط بین المللی است که به بررسی نحوه تنظیم و توزیع قدرت میان کشورها می پردازد. این نظریه بیان می کند که کشورها برای جلوگیری از هژمونی یک قدرت خاص، به ائتلاف سازی و همکاری با دیگر کشورها روی می آورند. در زمینه ائتلاف کرینک، کشورهای چین، روسیه، کره شمالی و ایران به دنبال تقویت موقعیت خود در برابر محور آتلانتیسم هستند. این همکاری ها می تواند شامل همکاری های نظامی، اقتصادی و سیاسی باشد. توازن قدرت به عنوان یک نظریه توجیه کننده رفتارهای کشورها در مواجهه با تهدیدات و چالش ها عمل می کند و می تواند به توضیح استراتژی های کشورهای عضو ائتلاف در برابر چالش های جهانی کمک کند. (والترز، ۱۹۷۹)

نظریه جهانی سازی:

نظریه جهانی شدن به روندهای پیچیده و گسترده ای اشاره دارد که مرزهای جغرافیایی، سیاسی و اقتصادی را کم اثر می سازد و تعاملات بین کشورها و فرهنگ ها را به شکل جهانی تر و مبتنی بر شبکه های متصل درآمده می نماید. این روند که از اواخر قرن بیستم تسریع شده، به باز تعریف مفهوم حاکمیت ملی و شیوه های همکاری و رقابت قدرت های بزرگ کمک کرده است. (کلارک، ۲۰۰۳) از منظر روابط بین الملل، جهانی شدن موجب تغییر در ساختار امنیتی و اقتصادی جهان شده و بازیگران جدید و شبکه های فرا ملی را پدید آورده که تاثیرات آنها در ائتلاف هایی مانند کرینک برجسته است. این الگو، تعامل میان فناوری های نوین، بازارهای جهانی و سیاست های امنیتی را تسهیل می کند و به کشورهای عضو ائتلاف امکان می دهد از ظرفیت های منطقه ای و فرامنطقه ای بهره مند شوند و بخشی از نظم چند قطبی نوین را شکل دهند. (والرشتاین، ۱۹۷۰) در نتیجه، تحلیل

اور اسيا

منبع: نگارندگان

این نقشه خطوط راهبردی، مناطق تنش زا و پهنه های نفوذ قدرت های اصلی را ترسیم می نماید و نشان می دهد چگونه رقابت کرینک با محور آتلانتیسم حول محور هایی چون انرژی، ژئوپلیتیک و تاثیر گذاری بر معادلات امنیت جهانی شکل گرفته است.

روش تحقیق:

این تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی است و با بهره گیری از منابع کتابخانه ای، اسناد علمی، نقشه های ژئوپلیتیکی و داده های آماری، به بررسی و تحلیل نقش قطب های ژئوپلیتیکی منطقه (به ویژه ایران، کشور های ائتلاف کرینک و محور آتلانتیسم) در ساختار های

قدرت جهانی می پردازد. در ابتدا مولفه ها و موقعیت ژئوپلیتیکی منطقه شناسایی شده و سپس با بهره گیری از جداول و مدل های نظری، رقابت و روابط میان قدرت های اصلی ائتلاف کرینک و محور آتلانتیسم تحلیل می شود.

یافته های تحقیق

در سال های اخیر، فضای ژئوپلیتیک جهانی شاهد شکل گیری دینامیک های جدیدی میان شرق و غرب بوده است؛ جایی که ائتلاف کرینک به عنوان یک ائتلاف غیر رسمی میان کشورهای چین، روسیه، کره شمالی و ایران ظهور کرده و معادلات نوینی را در سیاست، اقتصاد و امنیت جهانی رقم زده است. این ائتلاف به عنوان یک پاسخ به چالش های جهانی و واکنش به هژمونی دیرپای آتلانتیسم (بریتانیا و آمریکا) به ویژه به سیاست های یکجانبه گرایانه شکل گرفته است. (زو، سونگ، ۲۰۱۹)

نقشه ۳: اعضای ائتلاف کرینک

منبع: نگارنده

نقشه ۴: محور آتلاتنسیسم

منبع: نگارنده

یکی از طرح های اصلی رقابت ژئوپلیتیکی بین ائتلاف کرینک و محور آتلاتنسیسم، رقابت برای نفوذ و کنترل در خاورمیانه است. این ائتلاف، متشکل از کشور هایی مانند روسیه، چین و ایران، قصد دارد هژمونی محور آتلاتنسیسم (بریتانیا و آمریکا) در منطقه را به چالش بکشد و حوزه نفوذ خود را ایجاد کند. این امر منجر به درگیری های نیابتی در کشور هایی مانند یمن و لبنان شده است، جایی که ائتلاف و ایالات متحده از جناح های مخالف حمایت می کنند و منجر به شبکه ای پیچیده از اتحاد ها و رقابت ها می شود. یکی دیگر از طرح های کلیدی رقابت ژئوپلیتیکی، رقابت برای دسترسی به منابع حیاتی مانند نفت و گاز طبیعی است. خاورمیانه محل برخی از بزرگترین ذخایر این منابع در جهان است و هم ائتلاف و هم محور آتلاتنسیسم برای کنترل آنها در رقابت هستند. این امر منجر به درگیری بر سر خطوط لوله نفت، خطوط کشتیرانی دریایی و سایر نقاط استراتژیک شده است که پتانسیل ایجاد اختلال در تامین انرژی جهانی جهانی و ایجاد درگیری های گسترده تر را دارند. سومین طرح کلی رقابت ژئوپلیتیکی، رقابت برای تسلط نظامی و اتحاد های

استراتژیک است. ایالات متحده مدت هاست که با شبکه وسیعی از پایگاه های نظامی و اتحاد ها در سراسر جهان، قدرت نظامی غالب در جهان بوده است. از سوی دیگر ائتلاف به دنبال به چالش کشیدن این تسلط با توسعه قابلیت های نظامی خود و ایجاد اتحاد جدید با کشور هایی است که از هژمونی محور آتلانتیسم نگران هستند. این امر منجر به مسابقه تسلیحاتی و افزایش نظامی گری در مناطقی مانند دریای چین جنوبی و اروپای شرقی شده است، جایی که هردو طرف در حال استقرار نیروها و سلاح ها برای نمایش قدرت هستند. چهارمین طرح کلی رقابت ژئوپلیتیکی، رقابت برای نفوذ اقتصادی و دسترسی به بازار ها است. محور آتلانتیسم مدت هاست که بزرگترین اقتصاد جهان با جایگاه غالب در تجارت و امور مالی جهانی بوده است. با این حال، ائتلاف در تلاش است تا با ترویج نهاد ها و مشارکت های اقتصادی جایگزین، مانند سازمان همکاری شانگهای و ابتکار کمربند و جاده، این سلطه اقتصادی را به چالش بکشد. این امر منجر به رقابت بر سر پروژه های زیر ساختی، فرصت های سرمایه گذاری و دسترسی به بازار شده است که پتانسیل تغییر شکل نظم اقتصادی جهانی را دارند. پنجمین طرح کلی رقابت ژئوپلیتیکی، برخورد ایدئولوژی ها و ارزش ها است. آمریکا و بریتانیا قهرمانان دموکراسی لیبرال، بازار های آزاد و حقوق بشر هستند، در حالی که ائتلاف به عنوان مروج، اقتدار گرایی، سرمایه داری دولتی و ثبات ژئوپلیتیکی دیده میشود. این شکاف ایدئولوژیک منجر به تنش هایی بر سر مسائلی مانند اصلاحات سیاسی، آزادی اینترنت و تحمل مذهبی شده است که پتانسیل دامن زدن به ناآرامی های اجتماعی و بی ثباتی سیاسی در کشورهای مختلف را دارند. در سال های اخیر، شاهد ظهور قدرت های غیر غربی و تاثیر آنها بر نظم بین الملل بوده ایم. کشورهایمانند چین، روسیه، کره شمالی و ایران به طور فزاینده ای در سیاست های جهانی نقش ایفا می کنند. این قدرت ها با افزایش توان اقتصادی و نظامی خود، به دنبال تغییر در توازن قدرت جهانی و به چالش کشیدن هژمونی ایالات متحده آمریکا هستند. به عنوان مثال چین به عنوان دومین اقتصاد بزرگ جهان، با ابتکار یک کمربند، یک جاده به دنبال گسترش

نفوذ خود در آسیا، آفریقا و اروپا است. نهاد های بین المللی که به طور سنتی تحت سلطه ایالات متحده و غرب قرار دارند، مانند سازمان ملل و ناتو در حال تضعیف و چالش زدایی هستند. منشور های غیر غربی، به ویژه چین و روسیه، به دنبال ایجاد نهاد های جدید و جایگزین برای این سازمان ها هستند. به عنوان مثال سازمان همکاری های شانگهای و بریکس به عنوان نهاد هایی برای همکاری میان قدرت های غیر غربی شکل گرفته اند. تغییر در نظم بین الملل و ظهور قدرت های غیر غربی به چالش های جدی برای سیاست های ایالات متحده منجر شده است. این کشورها با گسترش نفوذ خود، به دنبال تضعیف و موقعیت ایالات متحده در نظام بین الملل هستند. به عنوان مثال افزایش نفوذ چین در آسیا و رقابت آن با ایالات متحده، به یک موضوع کلیدی در سیاست خارجی ایالات متحده تبدیل شده است. (آچاریا، ۲۰۱۸)

کشورهای چین، روسیه، کره شمالی و ایران به دنبال تقویت روابط تجاری خود هستند و این امر به ویژه در سال های اخیر، با توجه به تحریم های اقتصادی ایالات متحده علیه این کشورها، شدت بیشتری یافته است. به عنوان مثال در سال ۲۰۲۱، ایران و چین یک توافقنامه ۲۵ ساله امضا کردند که شامل همکاری های گسترده در زمینه های انرژی، زیر ساخت و تجارت می شود. همچنین توافق ۲۰ ساله ایران و روسیه هم مانند توافق ۲۵ ساله ایران و چین با هدف مقابله با تحریم های ایالات متحده و توسعه اقتصادی خود ادامه دهند. (قلی پور، ۲۰۲۱)

همکاری در حوزه انرژی یکی از جنبه های کلیدی همکاری های اقتصادی در ائتلاف کرینک است. روسیه و ایران به عنوان بزرگترین تامین کننده نفت و گاز، نقش حیاتی در تامین انرژی برای چین و کره شمالی ایفا می کند. این همکاری ها به کشور های عضو کمک می کند تا از وابستگی به منابع انرژی کاسته و تامین انرژی پایدار را برای خود تضمین کنند. (استولتنبرگ، ۲۰۲۰)

کشورهای عضو ائتلاف کرینک به شدت به دنبال کاهش وابستگی به دلار آمریکا در تجارت بین المللی هستند. این کشورها با توافقات دوطرفه، به دنبال ایجادسیستم های پرداختی مستقل و استفاده از ارزهای محلی در معاملات خود هستند. به عنوان مثال، ایران و چین توافق کرده اند که به جای دلار، از یوان و ریال برای تسهیل تجارت استفاده کنند. این استراتژی نه تنها به کاهش تاثیر تحریم های اقتصادی ایالات متحده کمک می کند، بلکه به تقویت ارزهای محلی این کشورها نیز می انجامد. همچنین کشور های عضو ائتلاف کرینک به تاسیس موسسات مالی مشترک و صندوق های سرمایه گذاری پرداخته اند که می تواند به تسهیل سرمایه گذاری های مشترک و تامین مالی پروژه های زیر ساختی کمک کند. این موسسات به کشورهای عضو این امکان را می دهند تا به طور مستقل از نظام مالی جهانی تحت کنترل ایالات متحده عمل کنند و به توسعه اقتصادی خود ادامه دهند. (کرمی، ۲۰۲۱)

تقویت همکاری های اقتصادی میان کشورهای عضو ائتلاف کرینک به عنوان یک استراتژی برای مقابله با فشارهای جهانی و چالش های ایالات متحده مطرح است. این همکاری ها می تواند به شکل گیری نظم جدیدی در نظام بین الملل منجر شود که در آن قدرت های غیر غربی نقش برجسته تری ایفا کنند. همکاری های نظامی و اقتصادی این کشور ها می تواند به تضعیف موقعیت ایالات متحده در منطقه و تاثیرگذاری بر سیاست های جهانی منجر شود. (کاظم جلالی، ۲۰۲۱)

کشورهای ائتلاف کرینک به شدت بر تقویت همکاری های نظامی خود تمرکز کرده اند. این کشورها برگزاری مانورهای نظامی مشترک، تبادل اطلاعات و فناوری های دفاعی و انجام توافقات نظامی، به دنبال تقویت توانایی های نظامی خود هستند. به عنوان مثال، چین و روسیه به طور منظم مانورهای نظامی مشترکی را برگزار می کنند که این اقدام به تقویت روابط نظامی و استراتژیک میان این دو کشور کمک می کند. کشور های عضو ائتلاف کرینک به دنبال توسعه و بهبود فناوری های نظامی خود هستند. این کشور ها با همکاری

در زمینه تحقیق و توسعه فناوری های نظامی، از جمله سیستم های موشکی، پهبادها و سیستم های دفاع هوایی به دنبال تقویت توانایی های نظامی خود و کاهش وابستگی به تامین کنندگان غربی هستند. کشور های عضو ائتلاف کرینک به ایجاد شبکه های امنیتی غیر رسمی و همکاری اطلاعاتی می پردازند. این همکاری ها به تبادل اطلاعات امنیتی، تحلیل تهدیدات مشترک و هماهنگی در واکنش به تهدیدات خارجی کمک می کند. به عنوان مثال، ایران و روسیه به طور مداوم در زمینه تبادل اطلاعات امنیتی و همکاری های نظامی با یکدیگر در حال فعالیت هستند. ایران و کره شمالی به عنوان دو کشور عضو ائتلاف کرینک، برنامه های هسته ای خود را به طور فعال دنبال می کنند. این کشورها به دنبال تقویت توانمندی های هسته ای خود به عنوان یک عامل بازدارنده در برابر فشارهای ایالات متحده و متحدانش هستند. برنامه هسته ای ایران به ویژه در زمینه غنی سازی اورانیوم و آزمایش های موشکی کره شمالی، به عنوان دو عامل کلیدی در تقویت امنیت ملی این کشورها محسوب می شود. تقویت امنیت نظامی کشورهای عضو ائتلاف کرینک می تواند به تغییر در توازن قدرت جهانی منجر شود. این کشورها با همکاری های نظامی و توسعه های توانمندی های خود به دنبال ایجاد یک نظم جدید جهانی هستند که در آن قدرت های غیر غربی، به ویژه در برابر ایالات متحده و ناتو، نقش برجسته تری ایفا کنند. این تحولات می تواند به چالش های جدی برای ایالات متحده و اتحاد های غربی منجر شود. (میدل ایست اینستیتیوت، ۲۰۲۱). کشورهای عضو ائتلاف کرینک به ویژه ایران و روسیه، تحت فشار شدید تحریم های اقتصادی قرار دارند. این تحریم ها به دلیل سیاست های هسته ای، نقض حقوق بشر و فعالیت های نظامی این کشورها به ویژه از سوی ایالات متحده و متحدانش وضع شده اند. این فشارها بر اقتصاد این کشورها تاثیر منفی گذاشته و توانایی آنها در تعاملات بین المللی محدود می کند. همچنین چالش های دیپلماتیک میان این کشورها و ایالات متحده و متحدانش همچنان ادامه دارد. این تنش ها می تواند به کاهش همکاری های بین المللی و بروز بحران های سیاسی منجر شود. به عنوان مثال، تنش

های بین ایران و آمریکا به دلیل برنامه هسته ای و فعالیت های نظامی ایران، روابط دیپلماتیک را به شدت تحت تاثیر قرار داده است. (میدل ایست اینستیتیوت، ۲۰۲۱)

همچنین از نظر ایالات متحده، چین و روسیه به عنوان اعضای کلیدی ائتلاف کرینک، تهدیدات جدی تر و چالش های عمده ای برای منافع ملی آمریکا محسوب می شوند زیرا روسیه به دلیل اقدامات نظامی و حملات سایبری و تلاش برای تضعیف دموکراسی ها در آمریکا و چین به دلیل نفوذ روز افزون خود در زمینه های اقتصادی، نظامی و فناوری به رقیب استراتژیک برای ایالات متحده تبدیل شده است. هر چند ایران و کره شمالی نیز تهدیداتی برای ایالات متحده به شمار می آیند، اما تحلیل ها نشان می دهد که این تهدیدات در مقایسه با چین و روسیه از درجه اهمیت کمتری برخوردارند. ایران به دلیل برنامه هسته ای، موشکی و حمایت از گروه های مقاومت و کره شمالی به دلیل برنامه هسته ای و موشکی خود، چالش هایی را ایجاد می کنند، اما نفوذ و ظرفیت های نظامی و اقتصادی آنها در مقایسه با چین و روسیه محدود تر است. (گزارش سالانه وزارت دفاع آمریکا به کنگره، ۲۰۲۱)

جدول ۱: اعضای اصلی و فرعی ائتلاف و کرینک و محور آتلانتیس

اعضای اصلی ائتلاف کرینک	اعضای فرعی ائتلاف کرینک	اعضای اصلی محور آتلانتیس	اعضای فرعی محور آتلانتیس
روسیه	بلاروس	آمریکا	کوبا
چین	ونزوئلا	بریتانیا	فرانسه
کره شمالی	کوبا		آلمان
ایران	محور مقاومت		ایتالیا
	ارمنستان		ائتلاف ناتو
	پاکستان		رژیم صهیونیستی

منبع: نگارنده

جدول ۲: مقایسه ظرفیت ها و شاخص های کلیدی ائتلاف کرینک و محور آتلانتیسم

شاخص / ظرفیت	ائتلاف کرینک (روسیه، چین، کره شمالی و ایران)	محور آتلانتیسم (بریتانیا و آمریکا)
جمعیت کل (میلیون نفر)	تقریباً ۱,۶ میلیارد نفر روسیه: ۱۴۳/۸ میلیون نفر چین: ۱/۴۱۱ میلیارد نفر کره شمالی: ۲۶/۴۲ میلیون نفر ایران: ۹۰/۶۱ میلیون نفر	تقریباً ۴۱۴ میلیون نفر بریتانیا: ۶۷ میلیون نفر آمریکا: ۳۴۷ میلیون نفر
تولید ناخالص ملی (GDP) سالانه	حدود ۲۰-۱۵ تریلیون دلار (روسیه و چین) بیشترین سهم	حدود ۳۰-۲۵ تریلیون دلار (آمریکا) بیشترین سهم
بودجه نظامی سالانه (میلیارد دلار)	حدود ۵۰۰-۴۰۰ میلیارد دلار (چین و روسیه) بیشترین سهم	پیش از ۹۸۰ میلیارد دلار آمریکا: ۹۰۰ میلیون دلار بریتانیا: ۸۱ میلیون دلار
نیروهای نظامی فعال	حدود ۵-۴ میلیون نفر	حدود ۳,۵-۲,۵ میلیون نفر
تعداد سلاح	حدود ۶۰۰۰ کلاهک (روسیه)	حدود ۴۲۰۰ کلاهک

ای	های هسته	بیشترین کلاهک	(آمریکا) بیشترین کلاهک
دسترسی به منابع انرژی	منابع فراوان نفت و گاز طبیعی (روسیه و ایران) + انرژی های تجدید پذیر چین	منابع داخلی قابل توجه + وابستگی به واردات انرژی	
شبکه های اقتصادی و تجاری	تمرکز بر بریکس، راه ابریشم جدید، همکاری های منطقه ای و ارزی جدید	بازارهای جهانی دلار به عنوان ارز اصلی نهاد های اقتصاد غربی	
قدرت نرم	رشد نفوذ فرهنگی و رسانه ای منطقه ای و جهانی	تسلط رسانه ای فرهنگ عامه پسند نهاد های بین المللی و گفتمان جهانی	
سطح فناوری و نظامی- فضایی	پیشرفت قابل توجه در حوزه فضایی و تسلیحات پیشرفته (چین و روسیه)	پیشرفت برجسته در فناوری های نظامی و سایبری	
همکاری های امنیتی و نظامی	پیمان های نظامی محدود تر ولی در حال توسعه (پیمان شانگهای، شورای امنیت مشترک)	ناتو و اتحاد های نظامی گسترده و پایدار	
موقعیت ژئوپلیتیکی و کلیدی	محورهای استراتژیک در آسیا، خاورمیانه و اوراسیا	پوشش جهانی با حضور پر رنگ در تمام قاره ها	

منبع: نگارندگان

نتیجه گیری

در این مقاله به بررسی چالش های ژئوپلیتیکی و جغرافیایی روسیه، چین، کره شمالی و ایران در تقابل با محور آتلانتیسم می پردازد و به تحلیل تاثیر این چالش ها بر سیاست جهانی می پردازد و به تحلیل تاثیر این چالش ها بر سیاست های جهانی می پردازد. این موضوع به دلیل تغییرات عمده در نظم بین المللی و ظهور قدرت های غیر غربی اهمیت دارد.

چالش های داخلی نظیر فساد، نارضایتی اجتماعی و ناکارآمدی اقتصادی در کشورهای عضو ائتلاف کرینک، به عنوان عوامل تضعیف کننده قدرت دولتی، می تواند موجب بی ثباتی داخلی و کاهش توانایی این کشورها در مواجهه با چالش های بین المللی شوند. به عنوان مثال ایران با مشکلات اقتصادی ناشی از تحریم ها و ناکارآمدی مدیریتی روبروست که می تواند به بی ثباتی اجتماعی منجر شود. این چالش ها نه تنها بر امنیت داخلی تاثیر می گذارد بلکه توانایی این کشورها را در مقابله با تهدیدات خارجی نیز کاهش می دهد. (شفافیت بین الملل، ۲۰۲۱)

یکی از نکات کلیدی این مقاله، تاثیر تحریم های اقتصادی و فشارهای بین المللی بر روی این کشورهاست. ایالات متحده با اعمال تحریم های اقتصادی بر روی ایران و روسیه به دنبال محدود کردن نفوذ این کشورهاست. این تحریم ها به ویژه بر اقتصاد ایران تاثیرات منفی زیادی داشته و توانایی این کشور را در ایجاد روابط بین المللی موثر تحت تاثیر قرار داده است. همچنین رقابت نظامی و تسلیحاتی میان این کشورها و ایالات متحده، چالش های امنیتی جدی را ایجاد کرده است. تاثیر منابع طبیعی بر سیاست های خارجی و قدرت نفوذ این ائتلاف به ویژه ایران که به عنوان یکی از بزرگترین تولیدکنندگان نفت و گاز، می تواند از منابع خود به عنوان ابزاری برای تقویت موقعیت ژئوپلیتیکی استفاده کند. با این حال تحریم ها و تنش های بین المللی می توانند به کاهش بهره وری این منابع و تضعیف قدرت اقتصادی این کشور منجر شوند.

کشورهای عضو ائتلاف کرینک برای تقویت همکاری های بین المللی و دیپلماتیک تلاش می کنند. این کشور ها به دنبال ایجاد یک جبهه متحد در برابر ایالات متحده آمریکا هستند و همکاری های نظامی و اقتصادی میان خود را تقویت می کنند. به عنوان مثال، توافقات اخیر بین ایران و چین در زمینه سرمایه گذاری و توسعه زیر ساخت ها، نشان دهنده تلاش این کشور ها برای کاهش وابستگی به غرب و تقویت روابط میان خود است.

نتیجه گیری

در نهایت، تحلیل ژئوپلیتیکی ائتلاف کرینک به روشنی نشان می دهد که این بلوک متشکل از روسیه، چین، کره شمالی و ایران، نه صرفاً یک واکنش گذرا به هژمونی دیرپای محور آتلانتیسم، بلکه نمودار تغییر ساختاری عمیق در نظم جهانی است. بر خلاف نظم تک قطبی سابق، جهان امروز در مرحله ای چند قطبی و پیچیده قرار دارد که بازیگران جدید با تکیه بر ظرفیت های اقتصادی، نظامی، فناوری و ژئوپلیتیکی خود، تلاش می کنند معادلات قدرت را باز تعریف کنند.

چارچوب نظری کمر بند های شکننده سائول کوهن در تبیین موقعیت استراتژیک این ائتلاف و تداخل منافع در مناطق حساس مانند خاورمیانه و آسیای شرقی، ابزار تحلیلی مهمی فراهم کرده که به درک بهتر تنش ها و همکاری های منطقه ای و فرا منطقه ای کمک می کند. ویژگی های ائتلاف کرینک از جمله پیشرفت در همکاری های نظامی و فناورانه، جهانی شدن چند قطبی، نشان دهنده توانمندی این گروه در مواجهه با فشارهای اقتصادی و سیاسی محور آتلانتیسم است.

رقابت ایدئولوژیک، تفاوت نظام های ارزش ها و مدل های حکومتی نیز یکی از ابعاد عمیق این تقابل است که در ظهور و تحکیم ائتلاف کرینک نقش تعیین کننده یافته است. مقابله این محور با مدل هژمونیک غرب، ضمن تحت فشار قرار دادن نظام بین الملل، زمینه ساز سناریو هایی که از تعامل دیپلماتیک و منطقه گرایی انعطاف پذیر تا رقابت شدید در حوزه های انرژی، فناوری و امنیت متغیر است.

از سوی دیگر، محور آتلانتيسم که بر پایه قدرت نظامی گسترده، تسلط اقتصادی ابر قدرت آمریکا و ساختارهای نظم لیبرال بنا شده، با وجود مواجهه با کاهش نسبی نفوذ هنوز بازیگری کلیدی در تنظیم قواعد بین المللی و حفظ منافع خود است. اما یافته ها نشان می دهد که فشارهای خارجی، تحولات فناوری و تغییر نگرش بازیگران نوظهور، بر پیچیدگی های سیاسی- اقتصادی این محور افزوده و امکان بازسازی کامل هزمونی آن را محدود کرده است.

بنابراین، ائتلاف کرینک نمایانگر پدیده های نوین در ساختار تعاملات جهانی است که پیامدهای گسترده ای بر امنیت، اقتصاد و سیاست های بین الملل دارد. تحلیل مفاهیم و داده های این مقاله می تواند نقطه عزیمت مناسبی برای سیاستگذاران، پژوهشگران و نهاد های تصمیم گیری باشد تا ضمن فهم بهتر روند های ژئوپلیتیکی جاری، راهکارهای موثرتر در مواجهه با فرصت ها و چالش های آینده تدوین کنند.

منابع

- ۱) کوهن، سائول برنارد، (۱۴۰۲) ژئوپلیتیک: جغرافیای روابط بین الملل، تهران، انتشارات دانشگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء،
- ۲) ذوالفقاری، مهدی، (۱۳۸۶)، ژئوپلیتیک خلیج فارس: ایران و آمریکا (تهدیدها و فرصت های فراوری جمهوری اسلامی)، پرتال جامع علوم انسانی، ۳، (۱۵)، ۳-۶
- ۳) مرشایمر جان، (۲۰۰۱)، تراژدی سیاست قدرت های بزرگ، انتشارات مرکز مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه
- ۴) جان پرور، محسن (۱۴۰۳)، تبیین مولفه های موثر بر الگوی مناسبات ژئوپلیتیک در منطقه خاورمیانه، مجله پژوهش های جغرافیای سیاسی، ۲، (۳۴)، ۲-۵
- ۵) اسمعیلی علی، ۱۴۰۲، رقابت چین و آمریکا در خاورمیانه در قرن بیست و یکم، تهران، انتشارات چاپخش
- ۶) احمدی پور، زهرا، دیگران، (۱۳۹۲)، تبیین فرایند تصویر سازی ژئوپلیتیک؛ تصویر سازی ژئوپلیتیک ایالات متحده آمریکا از اتحاد جماهیر شوروی سابق در دوره جنگ سرد، پژوهش نامه ایرانی سیاست بین الملل، ۲، (۱)، ۴۶-۴۸
- ۷) خلیلی، محسن، (۱۳۹۲)، پیوند کد و ژنوم ژئوپلیتیک در سیاست خارجی (مطالعه موردی: افغانستان و ایران)، پژوهش های روابط بین الملل، ۱، (۹)، ص ۴۰
- ۸) آزکان مایک وی، ۲۰۱۳، چین جهانی می شود، انتشارات ققنوس
- ۹) دینی ترکمانی، علی، (۱۳۹۱)، چشم انداز نظام اقتصاد بین الملل: رویکرد آینده پژوهی، فصلنامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی، ۲۰، (۶۱)، ۱۹۴-۱۹۶
- ۱۰) موناگان اندرو، ۲۰۲۲، استراتژی بزرگ روسیه در عصر رقابت قدرت جهانی ۲۰۲۲، انتشارات دانشگاه منچستر

- ۱۱) حسینی نصرآبادی، نرگس، (۱۴۰۱)، بررسی نقش تحریم های اقتصادی بر امنیت ملی با تاکید بر تحریم های ایالات متحده آمریکا بر جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه مطالعات و پژوهش های امنیت داخلی، ۱، (۲)، ۴۸-۵۱
- ۱۲) کوزه گر گرکالجی ولی، ۱۳۹۵، ایران، روسیه و چین در آسیای مرکزی، تعامل و تقابل با سیاست خارجی آمریکا، اداره نشر وزارت امور خارجه
- ۱۳) سریع القلم، محمود، (۱۳۹۶)، نظام بین الملل و ژئوپلیتیک جدید خاورمیانه، پژوهشنامه علوم سیاسی، ۱، (۱۲)، ۱۱۵-۱۳۱
- ۱۴) دکتر اکبری کریم آبادی نورالدین، ۱۴۰۲، گذار به نظم نوین جهانی و نقش ایران، چین و روسیه، نشریه کاربردی معاونت برون مرزی صداوسیما
- ۱۵) مفخمی شهرستانی، حسن، (۹۷)، نقش عوامل ژئوپلیتیک در قدرت ملی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه مطالعات دفاعی راهبردی، ۱۷، (۷۶)، ۲۶۲-۲۶۵
- ۱۶) ابن التراب زهرا سادات، ۱۴۰۰، کره شمالی و روابط سیاسی چین و آمریکا، انتشارات آفتاب گیتی
- ۱۷) میرحسینی، فرشته، (۱۴۰۳)، قدرت منطقه ای جمهوری اسلامی ایران با عنوان محور مقاومت در نظام قدرت غرب آسیا، پایگاه مجلات تخصصی نور، ۳، ص ۱۲۵-۱۴۸
- ۱۸) کریمی کشه سعید، ۲۰۲۰، برنامه هسته ای ایران و کره شمالی، انتشارات اندیشه احسان
- ۱۹) ابراهیمی مهرباب، (۱۴۰۰)، رقابت استراتژیک ابرقدرت ها؛ نقش و جایگاه چین و آمریکا در پرونده هسته ای کره شمالی، پژوهش های ملل، ۷۰، ص ۶۹-۹۰
- ۲۰) سیاری حبیب الله، ۱۴۰۲، رقابت های ژئوپلیتیکی چین و آمریکا در آسیا پاسفیک و دریای چین، نشر انتخاب

- (۲۱) اسکارسون کاترینا و یتو استیوای، ۱۴۰۴، چالش بر سر هژمونی: ایالات متحده، چین و روسیه در خلیج فارس، انتشارات جهان سیاست
- (۲۲) زرگر، افشین و مرادی قرقشه، محمدحسین، (۱۳۹۸)، تقابل آمریکا و روسیه در خاورمیانه، ناشر آوای ویانا، ایران
- (۲۳) منصوری، جواد، (۱۳۹۰)، چالش های ایران و آمریکا، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهران، ایران
- (۲۴) خسروی، غلامرضا، (۱۳۸۷)، آمریکا و خاورمیانه: راهبردها و چالش ها، پژوهشکده مطالعات راهبردی، ویراستار: الهام رضا نژاد، تهران ایران
- (۲۵) لاول، جان، (۱۳۷۱)، چالش های سیاست خارجی آمریکا، مترجم نورایی بیدخت، حسن، ناشر سفیر،
- (۲۶) بردشور، الینور، (۱۴۰۳)، کره شمالی: نگاهی نزدیک به کشوری اسرار آمیز، صارمی، شهریانو، انتشارات ققنوس، ۳
- (۲۷) میلر، دبرا ای، (۱۳۹۴)، کره شمالی، حقیقت خواه مهدی، انتشارات ققنوس، چاپ اول، ایران
- (۲۸) شاهنده، بهزاد، (۱۳۹۶)، چین: روابط با آمریکا و ایران، انتشارات میزان، ایران تهران
- (۲۹) زیتون سبز هنری، (۱۳۹۰)، بلاروس، ناصر محمدی، موسسه فرهنگی سهره، ایران تهران
- (۳۰) موسسه آینده پژوهی جهان اسلام، (۱۳۹۹)، غرب آسیا به مثابه کمر بند شکننده، مرکز آینده پژوهی جهان اسلام